

Vaša ekscelencijo,

dopustite mi da iskoristim ovu priliku kako bih Vam čestitala na imenovanju za visokog komesara, i da predstavim našu organizaciju koja je formirana od strane roditelja sa ciljem da se u školskom sistemu Srbije u okviru osnovnog obrazovanja omogući učenje rumunskog jezika. Vaša kancelarija je aktivno angažovana u ovom procesu i želimo ovom prilikom da izrazimo našu zahvalnost za napore koje ulažete.

Na žalost, uprkos najboljim naporima Vaše kancelarije i roditelja, koji su takođe pokazali i značajnu frustriranost situacijom, vlasti Republike Srbije nisu preduzele sve neophodne korake potrebne da se uvede ova nastava, a kao rezultat tog nečinjenja, časovi rumunskog jezika neće biti dostupni svoj zainteresovanoj deci tokom ove školske 2013/2014 godine. Prema tome, ne može se reći da je obrazovanje na rumunskom jeziku dostupno učenicima u istočnoj Srbiji, i da se mora uvesti set mera pre nego se da pozitivno mišljenje u odnosu na situaciju.

Kao što je smo vam ranije pisali, naša organizacija je ponudila da saraduje sa Ministarstvom prosvete i podrži napore da se uvede nastava. Ipak, ministarstvo nije pokazalo volju da saraduje sa našom organizacijom. Zapravo, ministarstvo nije bilo u stanju ni da pronađe vremena da se sastane sa nama. Kao što znate, princip da obrazovanje manjina treba biti participativno je jasno uspostavljen i potvrđen u stavu 30. dokumenta sa konferencije u Kopenhagenu o ljudskoj dimenziji KEBS-a. Učešće u ovom kontekstu znači, ne samo delotvorno učešće institucija koje predstavljaju nacionalne manjine, već i aktivno uključivanje roditelja. Shodno tome, kao organizacija koja predstavlja roditelje, mi nastavljamo sa zahtevima da se ministarstvo konsultuje sa roditeljima.

Pored toga, molimo Vas da se Vaša kancelarija, takođe, konsultuje sa predstavnicima roditelja i informiše ih o svemu. Mi smatramo da naša nezavisna procena situacije na terenu, može dopuniti informacije koje komesar prima iz formalnih izvora, i da će poslužiti kao osnova na kojoj će komesar doneti zaključak.

Želimo da Vas podsetimo da smo, u našem zvaničnom dopisu upućenom vašoj kancelariji letos, upozorili na mogući scenario koji se može dogoditi na početku ove školske godine, a koji se na žalost i ostvario.

Kao što verovatno već znate, anketiranje nije sprovedeno sistematski u Braničevskom okrugu. Niti su rezultati istraživanja javno objavljeni. U ovom trenutku ne postoje planovi za uvođenje rumunskog jezika u nastavu u Braničevskom okrugu, iako smo nezvanično obavešteni da je anketa delimično sprovedena u nekoliko škola i da tamo takođe postoji interesovanje za uvođenje rumunskog jezika.

Očekujući ovakav razvoj situacije, naša organizacija, kao i naše partnerske NGO organizacije, podnele su potpise roditelja kojima se navodi potreba uvođenja nastave na rumunskom jeziku u osnovnim školama u opštinama Veliko Gradište, Golubac Kučevo i Petrovac. Kao što smo Vas upozorili u prethodnom dopisu, vršeni su nezakoniti pritisci od strane direktora i nastavnika na decu i njihove roditelje u školama u Kučevu i Golupcu. Time su roditelji su bili primorani da povuku svoje potpise. Na ovo su bili primorani ili usmeno ili poput flagrantnog slučaja u opštini Kučevo, gde su lokalne vlasti sprovele inspekcijski pregled poslova jednog roditelja koji je potpisao listu i koji je bio zamoljen da povuče potpisa ili mu preti problem sa poslovanjem.

Drugi nivo opstrukcije prema roditeljima koji nisu povukli svoje potpise, od strane škola i školskih okruga, je jednostavno ćutanje i ignorisanje zahteva roditelja. Naša organizacija je podnela zvaničnu žalbu inspekciji škola u Požarevcu, međutim nikakve mere nisu preduzete protiv škola koje su odbile da uvedu nastavu na rumunskom jeziku. Želimo da vas podsetimo da je u skladu sa

srpskim zakonom škola dužna da uvede nastavu na jeziku manjina obzira na mali broj prijavljene dece.

Neke druge suptilnije metode opstrukcije i sprečavanja uvođenja nastave rumunskog jezika su takođe primenjivane, kao npr. primoravanje da se izabere između informatike i rumunskog jezika, što je nastavi na rumunskom smanjilo atraktivnost. Obrazovanje manjina treba da bude dopuna redovnoj nastavi, a ne da se tretira kao bilo koji drugi izborni predmet. To je rezultiralo da li je broj školske dece u Borskom i Zaječarskom okrugu, koji su se odlučili za časove rumunskog jezika smanjen od 1620 ispitanih proletoš na manje od 800 jesenas pred početak nastave.

Iz svega navedenog nemoguće je tvrditi da je časovi na rumunskom uvedena kao deo regularne nastave u školama. Želimo da vam predstavimo listu mera koje treba da se sprovedu kako bi učenici iskoristili sa punim kapaciteom mogućnost pohađanja nastave na maternjem jeziku, i kako bi bili u mogućnosti tvrditi da se pravo na nastavu na maternjem jeziku primenjuje. Glavna mera koju treba preduzeti je:

- Da se sprovede anketa među školskom decom u Braničevu i Pomoravskom okrugu, u svim opštinama ova dva okruga. Istraživanje treba da se sprovodi u svim osnovnim i srednjim školama, među svim razredima u osnovnim školama (od 1. do 8. razreda i u srednjim školama od 1. do 4. razreda). Anketa treba biti takva da se omogući deci izjašnjavanje da li žele da prisustvuju časovima rumunskog jezika ili ne, bez primoravanja da se bira između bilo kojih izbornih predmeta i maternjeg jezika.

Takođe treba preduzeti i sledeći niz mera :

- Da bi se spečili bilo kakavi protivzakoniti pritisci bilo od škole ili lokalnih vlasti, predložimo da ministarstvo odredi odgovarajuću osobu za kontakt, koja bi poslužila kao osoba za rešavanje problema koji bi se eventualno javili prilikom sprovođenja ankete ili uvođenja rumunskog jezika.

- Da se ponudi učenicima Borskog i Zaječarskog okruga da se opredele za nastavu na rumunskom jeziku, bez obzira na to da li već pohađaju informatiku kao izborni predmet. To bi bila ograničena anketa među učenicima koja već pohađaju informatiku ili bilo koji drugi izborni predmet.

- Da se organizuje nastava i u opštini Majdanpek koja pripada školskom okrugu Zaječar gde je već sprovedena anketa ove jeseni, pokazano je interesovanje među učenicima, ali nastava nije počela, zbog navodnog nedostatka nastavnika.

- Da se istraži i ukoliko ima osnova, pokrene upravni i krivični postupak protiv škola i pripadnika lokalnih vlasti u opštini Kučevo koje su vršili pritisak na roditelje .

Očekujemo od Vaše kancelarije i vas lično da aktivno pratite i pomognete savetima u ovom slučaju, kao i da budete u vezi sa Ministarstvom prosvete i drugim relevantnim institucijama kako bi se pravo na obrazovanje na maternjem jeziku u potpunosti ispoštovalo. Naša očekivanja su zasnovana na ulozi koju je HCNM preuzeo 2012 god. da bude posrednik u procesu uvođenja časova rumunskog jezika u školama u istočnoj Srbiji.

Takođe želimo da znate da ćemo mi redovno informisati oba kopredsednika zajedničke komisije Srbije i Rumunije, gospodina dr Bogdana Aurescu i gospođu Gordanu Stamenic, o svim našim initiativeama i našoj korespondenciji sa Vašom kancelarijom, u cilju održavanja principa transparentnosti procesa.

Srdačni pozdravi,

Jasmina Glišić,

Predsednik NVO roditelja dece koja žele da imaju nastavu rumunskog jezika u školi